

MOZAMBIQUE

Historik	<p>Mozambique er p.t. næststørste partnerland, og det eneste hvor Danmark har erfaring med støtte i konfliktsituation (borgerkrig) 1982-92 over post-konflikt- og genopbygningsindsatser 1992 - 1995 til langsigtet udviklingssamarbejde med sektorprogramstøtte og generel budgetstøtte. Stærke historiske bånd fra kampen mod apartheid, ligesom Mozambique anerkender den instrumentelle rolle, Danmark spillede i tilrettelæggelsen af en effektiv genopbygningsindsats efter borgerkrigen. To af VK-regeringens statsministre har besøgt Mozambique og præsident Guebuza har været på statsbesøg i Danmark i 2008. Sammen med (fhv.) premierminister Luisa Diogos fremtrædende placering i Afrikakommissionens arbejde har dette skabt gode relationer også på øverste politiske niveau.</p>
Sektorvalg/ fokusområder	<p>Samarbejdet koncentrerer inden for sundheds- og miljøsektorerne samt privatsektorstøtte og bistand til regeringsførelse (bl.a. støtte til retssektoeren, hvor Danmark er den førende donor) og demokratudvikling. Herudover gives budgetstøtte. Sektorvalget er foretaget efter anmodning fra Mozambiques regering, og landeprogrammet sætter fokus på Afrikakommissionens anbefalinger. Desuden støttes en række aktiviteter, der fokuserer på forbedring af kvinders stilling. Dermed er samarbejdet relevant for fire af den nye bistandsstrategis hovedprioriteter: Frihed, demokrati og menneskerettigheder; vækst og beskæftigelse; miljø og klima; samt ligestilling. En del af miljøprogrammet indeholder støtte til pt. 13 byer i provinsen, hvilket er med til at understøtte decentraliseringsprocessen i Mozambique.</p>
Udviklingsbehov	<p>Fortsat et af Danmark absolut fattigste partnerlande med betydeligt behov for støtte til de sociale sektorer og til udvikling af landbruget og de tilstødende værdikæder. I den forbindelse særligt behov for styrkelse af den private sektor og ikke mindst vilkårene for små og mellemstore virksomheder. Ligeledes betydeligt behov for bistand til klimatilpasning især grundet landets geografiske placering med 2500 km kystlinje og gennemløb af to af Afrikas største floder, Limpopo og Zambezi. Decentraliseringsprocessen er desuden vigtig i et land af Mozambiques størrelse med betydelig forskel på levevilkårene i land og by. Sidst men ikke mindst er støtte til god regeringsførelse og kamp mod korruption fortsat særdeles relevant, ikke mindst i lyset af den accelererende udnyttelse af Mozambiques meget store naturrigdomme.</p>
Relevans	<p>Om Mozambique bevæger sig i retning af Nigeria/ Angola eller mod ghanesisk forbillede afgøres i de kommende 5 – 8 år. Danmark kan gøre en forskel, især gennem et veludviklet donorsamarbejde, omend der er udfordringer især inden for EU. Det er især i tæt samarbejde mellem de i udviklingssammenhæng sædvanligvis ligesindede lande (Nordic+) og USA, som er Mozambiques største donor, at partnerne kan gøre en forskel i relation til demokrati, regeringsførelse samt udvikling af den private sektor uden for mine- og energisektorerne. Fattigdomsbekæmpelse skal opnås gennem jobskabelse og udvikling af de sociale sektorer. Den danske støtte til sundhedssektoren og privatsektorudvikling, hvor USA også har koncentreret de fleste bestræbelser, er relevant og kan fortsat skabe resultater. Mozambique står ved en skillevej i politisk forstand. Udnyttelsen af</p>

	<p>landets betydelige naturressourcer starter for alvor over de næste 5 år, og denne periode vil også byde på den første alvorlige udfordring til regeringspartiet FRELIMO. En gryende opposition, som ikke er baseret på den tidligere oprørsbevægelse i borgerkrigen, har set dagens lys og har gode muligheder for at vokse sig stærk på mellemlangt sigt.</p>
Effekt og resultater	<p>Samlet set har Mozambique opnået imponerende resultater siden borgerkrigens ophør i 1992. Der er sket en tredobling af indkomstniveauet, og fattigdommen er reduceret fra at omfatte næsten tre fjerdedele af befolkningen midt i 90'erne til ca. halvdelen. Desuden er der sket en betydelig udvikling inden for de sociale sektorer med bl.a. opbygning af uddannelses- og sundhedsvæsen. I begge tilfælde sektorer Danmark har været stærkt engageret i.</p> <p>En uafhængig evaluering gennemført i 2008 vurderer den hidtidige bistand som værende relevant og af høj kvalitet. Evalueringen anbefaler fortsat samarbejde i en social sektor samt inden for retssektoeren/regeringsførelse og miljø, hvor Danmark vurderes at have særlige forudsætninger. Mozambiques regering vurderer den danske bistand i sundhedssektoren som standardsættende og central for de betydelige resultater, der hidtil er nået. Der er desuden efterspørgsel efter danske kompetencer i den private sektor, herunder især forarbejdning af landbrugsvarer og fisk.</p>
Donoroverblik	<p>Bistanden kommer overvejende fra OECD-landene, men der er stigende engagement fra BRIK-landene, som også i stigende grad investerer i Mozambique. Bistanden udgør 50 pct. af statsbudgettet med en faldende tendens. Danmark er Mozambiques 7.-8. største donor. Mozambique er det af de danske samarbejdslande, hvor harmoniseringen og effektivitetsbestrebelseerne er nået længst især takket være G19-samarbejdet, som Danmark var medgrundlægger af.</p>
Særlige politiske hensyn	<p>Mozambiques strategiske beliggenhed og naturressourcer betyder, at der er stærkt stigende interesse for landet blandt BRIK-landene. Vestlige lande, herunder især USA, nærer stigende bekymring over tilsyneladende veludviklet smuglervirksomhed gennem Mozambique forestået af bl.a. pakistanske interesser (mennesker og narkotika samt diamanter/guld). Mozambiques næsten ubevogtede kyst og landegrænser og store ubeboede områder giver gode muligheder for den slags virksomhed. Endnu er der ikke påvist relationer mellem disse netværk og kendte terrorgrupper, om end det synes oplagt, at en del af den narkotika, der smugles gennem Mozambique, er med til at finansiere krigen mod NATO i Afghanistan.</p> <p>Mozambique har formelt ikke privat ejendomsret til jord; dog er der inden for det traditionelle landbrug de facto tale om ejendomsret, ligesom jorden her går i arv. Desuden kan der gennem koncessioner opnås langvarig brugsret, som er omsættelig sammen med den infrastruktur, der måtte være opført på jorden. Samtidig findes lovgivning, der i stil med den danske "sommerhuslov" skal sikre, at de mest attraktive grunde især langs kysten ikke alle overgår til bedre bemidlede udlændinge uden fast bopæl i Mozambique. Retssektoeren i Mozambique er ligesom landets øvrige administration fortsat præget af den sammenblanding mellem regeringspartiet FRELIMO og staten, som har kendetegnet situationen i landet siden</p>

	<p>uafhængigheden. Selvom der er sket fremskridt inden for de enkelte institutioner, er der fortsat et stykke vej, før man kan tale om et stærk og uafhængigt retsvæsen.</p>														
<p>Særlige kommercielle interesser</p>	<p>Et meget stort turismepotentiale, betydelige naturressourcer og rigelig god landbrugsjord betyder sammen med naboskabet til Sydafrika, at Mozambique byder på betydeligt potentiale for dansk erhvervsliv. Der er p.t. væsentlige danske investeringer i transport, energi, landbrug/mejeri og turisme. Mindre danske investeringer findes inden for værktøjsfremstilling og fiskeri.</p>														
<p>Placering på internationale indeks for god regeringsførelse</p>	<table border="1" data-bbox="472 584 1433 779"> <thead> <tr> <th data-bbox="472 584 603 712">Doing Business Index: 183 lande</th> <th data-bbox="603 584 746 712">Ibrahim Index of African Governance: 53 lande</th> <th data-bbox="746 584 874 712">Int. Property Rights Index: 125 lande</th> <th data-bbox="874 584 1026 712">Global Competitiveness Index: 139 lande</th> <th data-bbox="1026 584 1169 712">Human Development Index: 169 lande</th> <th data-bbox="1169 584 1297 712">Corruption Perception Index: 178 lande</th> <th data-bbox="1297 584 1433 712">Freedom in the World Index: Frit, delvist eller ikke frit land</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="472 712 603 779">126</td> <td data-bbox="603 712 746 779">20</td> <td data-bbox="746 712 874 779">95</td> <td data-bbox="874 712 1026 779">131</td> <td data-bbox="1026 712 1169 779">165</td> <td data-bbox="1169 712 1297 779">116</td> <td data-bbox="1297 712 1433 779">Deltvist frit</td> </tr> </tbody> </table>	Doing Business Index: 183 lande	Ibrahim Index of African Governance: 53 lande	Int. Property Rights Index: 125 lande	Global Competitiveness Index: 139 lande	Human Development Index: 169 lande	Corruption Perception Index: 178 lande	Freedom in the World Index: Frit, delvist eller ikke frit land	126	20	95	131	165	116	Deltvist frit
Doing Business Index: 183 lande	Ibrahim Index of African Governance: 53 lande	Int. Property Rights Index: 125 lande	Global Competitiveness Index: 139 lande	Human Development Index: 169 lande	Corruption Perception Index: 178 lande	Freedom in the World Index: Frit, delvist eller ikke frit land									
126	20	95	131	165	116	Deltvist frit									